

HISTORIA KL. 5

wymagania na poszczególne oceny

I PÓLROCZE

Ocena celująca

Uczeń:

- charakteryzuje kierunki ewolucji człowieka
- wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii
- opisuje etapy pochówku faraonów
- charakteryzuje buddyzm
- podaje przykłady narodów, które posługują się pismem sięgającym tradycją do pisma greckiego oraz do łaciny
- wyjaśnia, w jaki sposób kultura grecka rozprzestrzeniła się w basenie Morza Śródziemnego
- porównuje ustroje Aten i Sparty
- charakteryzuje rolę kultury w życiu społecznym
- przedstawia siedem cudów świata
- wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu republika przez Rzymian i współcześnie
- pokazuje przykłady romanizacji we współczesnej Europie
- opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia
- objaśnia różnicę między prawem zwyczajowym a skodyfikowanym
- wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny
- wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem
- wymienia i wskazuje na mapie: rzeki: Indus, Huang He, Jangcy
- wyjaśnia, w jaki sposób pismo obrazkowe przekształciło się w klinowe
- wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją
- tłumaczy znaczenie zwrotu: wrócić z tarczą lub na tarczy
- opisuje wybrane miejsca kultu starożytnych Greków
- porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi
- omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej
- wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy
- wyjaśnia związki między judaizmem a chrześcijaństwem

Ocena dobra

Uczeń:

- porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym
- wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna
- charakteryzuje i podaje przykłady państw-miast z terenu Mezopotamii
- wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju cywilizacji egipskiej
- przedstawia strukturę społeczną Egiptu

- porównuje wierzenia Egiptu oraz Izraela
- charakteryzuje wierzenia hinduistyczne
- przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły
- wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis)
- charakteryzuje ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty
- charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali
- objaśnia, czym jest filozofia, i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli
- wyjaśnia charakter kultury hellenistycznej
- przedstawia kompetencje najważniejszych urzędów republikańskich
- opisuje przyczyny podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie
- wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw
- omawia najwybitniejsze dzieła sztuki i architektury rzymskiej
- wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa

Ocena dostateczna

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza
- samodzielnie wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii, Tygrys, Eufrat, Ur, Babilon
- wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej
- opisuje zakres władzy faraona
- wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem
- wymienia osiągnięcia cywilizacji doliny Indusu
- wyjaśnia związek między wynalezieniem pisma a historią i prehistorią
- wyjaśnia znaczenie terminu demokracja i charakteryzuje demokrację ateńską
- przedstawia wierzenia starożytnych Greków
- wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji
- opisuje przebieg kampanii perskiej Aleksandra Macedońskiego
- przedstawia legendarne początki Rzymu
- omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego
- wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały
- wyjaśnia powiedzenie: Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu
- omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu i Konstantyna Wielkiego

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: koczowniczy i osiadły tryb życia, pięściak
- opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym
- wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka
- wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii
- wyjaśnia zasadę oko za oko, ząb za ząb
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: piramida, faraon
- wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil

- wymienia najważniejsze postaci biblijne związane z dziejami Żydów
- wskazuje na mapie: Indie, Chiny
- wyjaśnia, do czego służy pismo
- charakteryzuje polskie pismo jako przykład pisma alfabetycznego
- przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten
- przy pomocy nauczyciela charakteryzuje najważniejszych bogów greckich
- przy pomocy nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów
- przedstawia wygląd i uzbrojenie rzymskiego legionisty
- omawia wierzenia Rzymian i wpływ, jaki wywarła na nie religia Greków
- nauczyciela posługuje się terminami: apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament
- przy pomocy nauczyciela wskazuje podstawowe różnice między chrześcijaństwem a islamem
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego Karol otrzymał przydomek „Wielki”
- opisuje wygląd rycerzy zakonnych

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności na poziomie oceny dopuszczającej
- nie jest w stanie wykonać prostych zadań, nawet przy pomocy nauczyciela
- nie skorzystał z pomocy szkoły i nauczyciela
- nie opisuje różnic między człowiekiem pierwotnym a współczesnym
- nie wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka
- nie wskazuje na mapie: obszaru Mezopotamii
- nie wyjaśnia zasadę oko za oko, ząb za ząb
- nie wymienia najważniejszych postaci biblijnych związanych z dziejami Żydów
- nie wskazuje na mapie: Indie, Chiny
- nie wyjaśnia, do czego służy pismo

II PÓLROCZE

Ocena celująca

Uczeń:

- wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział Rzymu na część zachodnią i wschodnią
- ocenia potrzebę tolerancji religijnej
- wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo „król”
- przedstawia okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego
- ocenia rolę krucjat w kształtowaniu się relacji między chrześcijanami a muzułmanami
- znajduje i przedstawia informacje o najstarszych polskich kronikarzach: Gallu Anonimie i Wincentym Kadłubku
- przedstawia współczesne konsekwencje wynikające dla krajów słowiańskich z przyjęcia chrześcijaństwa w obrządku greckim lub łacińskim
- przedstawia bilans korzyści, jakie mogło przynieść Mieszkowi I przyjęcie chrztu lub pozostanie przy wierzeniach pogańskich
- wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego

- ocenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego
- ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu
- przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju
- wyjaśnia, dlaczego sól należała niegdyś do najdroższych towarów
- ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niosło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- wyjaśnia, w jaki sposób położenie geograficzne wpłynęło na bogactwo Konstantynopola
- wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem a islamem
- wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Rzeszy Niemieckiej
- wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę
- wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane
- opisuje wybrany średniowieczny zabytek mieszczański w Polsce
- wyjaśnia, jaką funkcję w klasztorze spełniają: refektarz, wirydarz, dormitorium i kapitularz
- porównuje styl gotycki i romański
- podaje przykłady tradycji pogańskich
- zachowanych do czasów współczesnych
- uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski
- wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim
- wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem
- wyjaśnia zasadę senioratu
- przedstawia historię zakonu krzyżackiego
- wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki
- wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki za najważniejsze uznał reformy wewnętrzne państwa
- porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego
- tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową

Ocena dobra

Uczeń:

- charakteryzuje styl bizantyjski w sztuce
- podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego
- charakteryzuje i ocenia stosunek Arabów do ludów podbitych w średniowieczu
- wyjaśnia, w jaki sposób władzę w państwie Franków przejęła dynastia Karolingów
- przedstawia przebieg sporu pomiędzy cesarzem a papieżem w XI w.
- opisuje skutki wypraw krzyżowych
- opisuje zależność między seniorem a wasalem
- przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego
- wyjaśnia, na czym polegała trójpolówka
- przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne
- charakteryzuje styl romański
- omawia cechy stylu gotyckiego

- przedstawia najstarsze państwa słowiańskie
- przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I
- opisuje wojny prowadzone przez Chrobrego z sąsiadami
- charakteryzuje rządy Bolesława Śmiałego
- omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego
- wyjaśnia powinności ludności względem władcy
- omawia skutki rozbicia dzielnicowego
- przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła II
- charakteryzuje reformy Kazimierza Wielkiego
- wymienia postanowienia unii w Krewie
- opisuje przebieg wojny trzynastoletniej
- wyjaśnia, w jaki sposób szlachta uzyskała wpływ na sprawowanie rządów w Polsce

Ocena dostateczna

Uczeń:

- tłumaczy, dlaczego Konstantynopol zaczęto określać Nowym Rzymem
- omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów
- wskazuje na mapie: zasięg terytorialny państwa Franków w czasach Karola Wielkiego, Akwizgran i Rzym
- przedstawia postaci: papieża Grzegorza VI, cesarza Henryka IV
- wyjaśnia przyczyny ogłoszenia krucjat
- wymienia i charakteryzuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym
- wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem
- charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców miast
- opisuje różne role, jakie odgrywali duchowni w społeczeństwie średniowiecznym
- przedstawia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich
- opisuje zasługi Mieszka I i Dobrawy
- zaznacza na osi czasu daty: 966 r., 972 r.
- opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów
- wskazuje na mapie: ziemie polskie pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela
- opisuje postaci: Władysława Hermana, Sieciecha, Bolesława Krzywoustego i Zbigniewa
- omawia zakres władzy panującego w państwie pierwszych Piastów
- wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbicia dzielnicowego
- wskazuje na mapie: granice monarchii Kazimierza Wielkiego i ziemie włączone do Polski przez tego władcę
- opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem
- przedstawia sejm walny oraz jego skład

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: ikona, freski, mozaika
- przy pomocy nauczyciela wskazuje podstawowe różnice między chrześcijaństwem a islamem
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego Karol otrzymał przydomek „Wielki”
- opisuje wygląd rycerzy zakonnych
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na czym polegała drabina feudalna

- opisuje uzbrojenie rycerzy
- porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi
- przy pomocy nauczyciela omawia życie w średniowiecznym klasztorze i jego organizację
- wymienia różne dziedziny sztuki średniowiecznej
- przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd osady w Biskupinie
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: insygnia królewskie
- przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego grodu
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jakie były przyczyny wewnętrznych walk między książętami piastowskimi
- wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną
- przy pomocy nauczyciela opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego dla Polski ważne stało się odzyskanie dostępu do morza

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności na poziomie oceny dopuszczającej
- nie jest w stanie wykonać prostych zadań, nawet przy pomocy nauczyciela
- nie skorzystał z pomocy szkoły i nauczyciela
- nie opisuje uzbrojenia rycerzy
- nie porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi
- nie wymienia różnych dziedzin sztuki średniowiecznej